
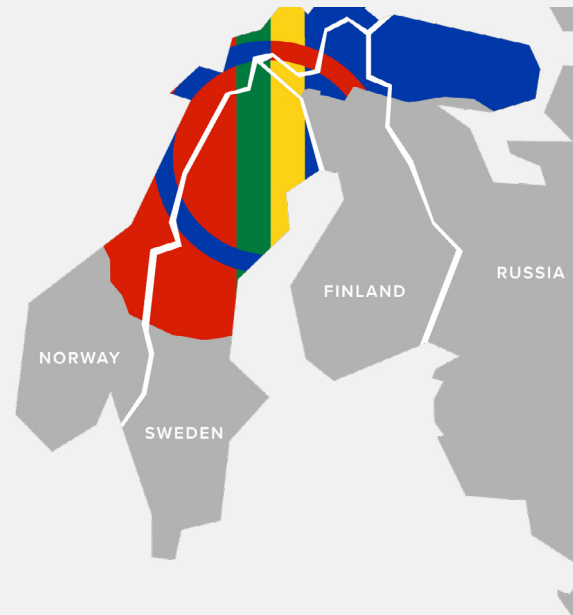

FÁMUIDAHTTIT SÁMI SEMINÁRA

 VÁHČIR, 12.08.22, 09:00 - 17:00

CEST (UTC/GMT +2)

Sámi fámuidahttin lea viiddes fáddá, mii fátmasta mánggaid osiid min servodatovdáneamis. Das lea sáhka ealli gielain, eananvuoigatvuođain, nana ásašusain, buriin eallineavttuin, mánáin ja nuorain, geat leat rámis iežaset duogážis ja identitehtas, ovttasbarggus riikkarájaid rastá, virkos kultureallimis, dutkamis ja oahpahasas, mii lea heivehuvvon min dárbbuide ja lassin buhtes luondus. Mii dárbbasuvvo, jus háliidit fámuidahttit Sámi? Mii lea min iežamet ovddasvástádus, ja mii lea earáid duohken?

09.00 **Vilppastat Sápmái**

Suohtastalli guovttos Ánne Márjá Guttorm Graven ja Ánte Siri

09.20 **Fámuidahttit iežamet**

Professor emerita Asta M. Balto

Duohtavuodá- ja seanadanproseassat leat dál jođus Norggas, Ruotas ja Suomas. Stáhtaid garra assimilašuvdnapolitihka loahpaheapmi eaktuda eambbo go symbolalaš čielggadeami. Albma seanadeapmi eaktuda, ahte duohtavuodá mieđihuvvo duohtan ja ahte assimilašuvdnapolitihka váikkuhusat njulgejuvvojit. Dušše dainna lágiin sáhttet sápmelaččat álbmogin ja majoritehtaálbmot ásašit gulahallama ođđa eavttuid vuodul.

9.50 **Mo sáhttet duohtavuodá- ja soabahanproseassat leat mielde fámuidahttimin Sámi?**

Ságastallan Ruota duohtavuodákommišuvnna jođiheddjiin Kerstin Calissendorffain ja Norgga duohtavuodá- ja soabahankommišuvnna lahtuin Ánne Gurákain. Anna-Marja Persson jođiha ságastallama.

10.30 **Boddu**

Sápmelaččaid gullelašvuoda ja identitehta nannen lea Sámi nannen. Oadjebas sámi identitehta sáhtá ovdánahttit ruovttus ja skuvla- ja mánáidgárdefálaldagaid bokte, mat leat vuođustuvvon sámegillii ja sámi kultuvrii. Sámegielat leat min divrras árbi. Dat leat dego suonat, mat čatnet min oktii ovddeš sohkalađđasiiguin. Dat guddet daid árvvuid ja dan máhtu, maid min máttut leat huksen duháhiid jagiid čađa.

11.00 Mo lihkostuvvat sámegiel oahpahusain?

Inga-Lill Sigga Mikkelsen

11.30 Fámuidahttit mánáideamet

Ylva Jannok Nutti

11.50 Boddu

Mii dáhttit ovddastit iežamet mearridanproseassain, mat gusket midjiide, ja mii dáhttit ieža defineret makkár gelbbolašvuoda mii dárbbasit ja ovdánahttit dan máhtu, maid mii dárbbasit. Dutkan sámi áššiin galgá dáhpáhuvvat min eavttuid vuođul.

12.00 Mo dutkan sáhtá fámuidahttit Sámi - hástalusat ja vejo-lašvuodát

Rune Fjellheim

12.15 Dutkanetihkka - leat go mii rivttes guvlui jođus?

Áslat Holmberg

12.30 Lunša

Sámi nanusvuoda sáhtá mihtidit dan mielde movt mii fuolahit guhtet guimmiideamet, erenoamážit iežamet hearkkimusaid ja rašimusaid. Min oktavuoha galgá leat oadjebas salla gos lea sadji ja atnu, buot sápmelaččaide, geat háliidit leat oassin das. Muhtimat leat dovdan iežaset olgguštuvvon dahje unnán bures boahthin dohko, gosa eanemusat háliidivčče. Sápmelaččat, geain lea iešguđet sohkabealidentitehta ja seksuála sodju, galget maid dovdat iežaset bures boahthin sámi sallii. Dustejednot girjáivuoda árvvolaččat ja gierdevašvuodain.

14.00 Leat queer Sámis

Elisabeth Stubberud

Mis leat álgoálbmogin erenoamáš čanastagat ja vuoigatvuođat daidda eatnamiidda, gos mii eallit ja mat leat min birgema vuođđu. Nannejuvvon Sápmi eaktuda, ahte eiseválddit ja eará geavaheaddjit dohkkehit min vuoigatvuođaid. Sii, geat orrot guovlluin ja geavahit daid, leat vuoigatvuođaguoddit ja galget sáhttit mearridit luonddu- ja resursageavaheami eavttuid dan máhtu mielde mii sis lea. Sis lea vuoigatvuohta addit dahje biehttalit addimis dihtui vuođđuduvvui ovddalgihtii addon miehtama, go lea sáhka sisabahkkemiin ja gilvaledji luonddugeavaheamis. Sis lea maiddá vuoigatvuohta oažžut oasusvuoittu sihke ođasmuvvi ja ođasmuvakeahtes resurssain guovllus.

14.20 Vuoigatvuođaid haga ii leat fápmu

Matti Blind Berg Girjás-áššis
Maja Kristine Jåma Fosen-áššis
Mikael Kuhmunen Gállok-áššis
Åslat Holmberg Deatnu-áššis

15.20 Lávvoságastallan

Mo mii galgat beassat das, ahte boahhtevuođas doalvut áššiideamet diggái? Leat go diggeáššit buorre vai heajos vuohki fámuidahttit Sámi? Ja mo dáhkidit, ahte vuoittut dikkiin maiddá buktet duohta rievdadusaid árgabeaivvis?

Petra Laiti, Beaska Niillas, Per Olof Nutti
Moderáhtor: Åsa Larsson Blind

15.50 Boddu

Vihhtalot jagi mii sápmelaččat leat ovddidan riikkaidgaskasaččat álgoálbmogiid vuoigatvuođaid ja friddjavuođaid, ovttasbarggus eará álgoálbmogiiguin ja lihtolaččaiguin. Mii leat rápmásat dan barggu ovddas, maid mii leat bargan riikkaidgaskasaš álgoálbmotovttasbarggus ja mii lea veahkkin nannen Sámi.

16.20 Mo ON ja spesiálaraporterejeaddji sáhttá doarjut ja váikkuhit eamiálbmotservodagaid fámuidahttimii?

José Francisco Calí Tzay, ON:id spesiálaraporterejeaddji eamiálbmotvuoigatvuođain

16.35 EU ovttasbargoguoibmin fámuidahttimin Sámi

Elle Merete Omma, Sámiráđi EU-ossodaga hoavda

16.50 Loahpaheapmi - Mo mii sáhttit ovttas fámuidahttit Sámi? Mii lea min iežamet ovddasvástáduš ja mii lea earáid duohken?

Christina Henriksen, Sámiráđi presideanta